

Almanac de Interlingua

Numero 13 – Novembre 2010

Editor: Cláudio Rinaldi (almanacdeinterlingua@yahoo.com.br)

Il ha plus!

Affiche del film svedese *Män som hatar kvinnor*, producte per Niels Arden Oplev in 2009.

Poc experientias litterari es tanto placente – e tanto breve – como discoperir un bon novella policiari. Le historias de crimines attrappa le lector con facilitate raramente viste in altere generos. Al mesme tempore, le desiro de solutionar toste tote le charades face que le lectura invade le albas e termina rapidemente, lassante le fans al expectation de nove mysterios a esser create per le autor.

Quando le autor in question es le svedese Stieg Larsson, iste expectation es van. Contrario a multe de su pares, qui scribeva decenas de libros e conquireva un legion de fans ancora in vita, Larsson solo deveniva cognite post su morte, in 2004. In sex annos, su trilogia *Millennium* vendeva 27 milliones de exemplares e esseva traducte in plus de trenta linguas – sufficiente pro que le autor sia cognite in tote le mundo e pro eveliar le interesse del industria cinematographic. Sin ostentation, le version svedese del aventuras del jornalista Mikael Blomkvist e del hacker Lisbeth Salander ja es arrivate al schermos. Le version statounitese, con Daniel Craig (*007 – Casino Royale*) in le rolo de Blomkvist, es in phase de preproduction e debe debutar in 2011. Durante que le film non es concludite, le fans (e orphanos) del autor resta ante un dubita: post finir le tres libros, como satiar le desiro de leger plus per Larsson?

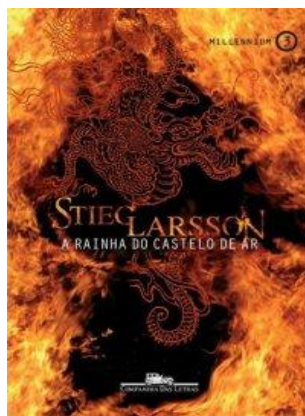
Ideal esserea un opera inedite per le proprie Larsson, claro. Ultra su trilogia, ille lassava prompte circa duo centos paginas pro un quarte libro ambientate in Canada. Le manuscriptos pote esser in possession de su vidua Eva Gabrielsson, qui affirma haber

material sufficiente pro completar le novella. Tamen, le litigio inter Eva e le heredes de Larsson (su patre Erland e su filio Joakin) debe impedir que le libro sia publicate tosto, ja que il non ha perspectiva de un accordo inter illes. Infortunio pro le fans.

Il restava al editores trovar un remedio pro le abstinencia del lectores de *Millennium*. In le ultime menses, traducciones de novellas policiari svedese ha invase librerias de tote Brasil. Alcun autores ja es cognite, ma ganiava un spatio que illes nunquam haveva, como Henning Mankell e su detective Kurt Wallander. Alteres arriva al pais per le prime vice, con status reservate antea solo a autores veteran. Animate per le successo de Larsson, le svedeses prendeva le placia al traditional angleses, statuniteses e italianos, firmante se como le nove reges del crimine.

Contrario a lo que on potea imaginar, non se tracta de autores opportuniste. Malgrado sia poc cognite in Brasil, le schola svedese de novellas policiari es un del plus prolific e respectate in le mundo, con quasi cento annos de tradition. Ab le libros de Gunnar Serner, qui se inspirava in le historias de Sherlock Holmes pro scriber re crimines financiari sub le pseudonymo Frank Heller in le 1910s, le genero es un del plus diffuse in le pais. “Il non ha dubita de que Stieg Larsson debe multo al tradition svedese, il ha tracias de plure autores classic in su trilogia”, afferma le critico litterari Johan Wopenka, membro del Academia Svedese de Scriptores de Crimine.

Le organo se creava in 1971 pro premiar annualmente le melior lanceamento de litteratura policiari. Larsson esseva laureate con un premio postume in 2006 per *Flickan som lekte med elden* (‘Le puera qui jocava con le igne’). Actualmente, se distacca Anders Roslund e Börge Hellström, le un jornalista e le altere un criminal rehabilitate. Illes scribe historias de mysterio permeate per criticas al systema prisional svedese e al politica de securitate del pais.

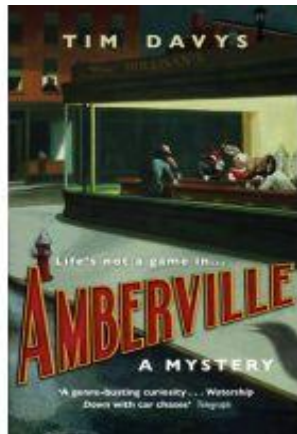

Copertura del edition brasilian del libro *Luftslottet som sprängdes* (‘Le castello de aere que explode’), le ultime del trilogia *Millennium*.

Apparentemente, le scenario es improprie pro historias de crimine. Svedia figura ante vinti annos inter le dece meliores del ranking del Indice de Disveloppamento Human. Post le Secunde Guerra Mundial, durante que bon parte de Europa se occupava de reconstruer se, le pais disveloppava un del systemas de securitate social le plus avantiate del mundo. Le taxa de homicidios in Stockholm es de solmente 3 pro 100 mille habitantes – como comparation, illo es 11 in São Paulo, e 36 in Rio de Janeiro. Assi mesmo, pro le autores de novellas policiari le societate svedese es ancora lontan del perfection e mere esser criticate.

“Malgrado le beneficios offerte per le Stato, on ha problemas como fraudes financiari, traffico de personas, drogas e crimines sexual”, afferma Sara Kärholm,

professora del Universitate de Lund e un del prime recercatores a studiar le litteratura policiari svedese contemporanee. “Tal crimines servi de inspiration pro que le scriptores face un specie de critica social”. Alunos profita ancora le historia politic del pais, que include un discrete ma persistente flirt con le nazismo. Iste thema es abordate per Larsson in *Män som hatar kvinnor* (‘Homines qui odia feminas’) como puncto initial pro un questionamento recurrente inter autores svedese: como explicar le origine del mal? In un pais suppositemente perfecte, que motivos menarea un citatano a committer crimines?

Scripte per Karin Alvtegen, *Saknad* (‘Mancamento’) misce mysterio e psychologia al contar le historia de Sybilla Forsentröm, qui escappava su casa al dece-septe annos e vive como un *homeless*. Suspecte de un assassinato, illa debe trovar le ver criminal a fin de comprobar su inocentia.

In iste demanda es le genialitate del schola svedese, e su secreto de successo in tote le mundo. Le critica social difficilmente interessarea a ulle lector foras de Svedia, ma le natura del crimine es un thema universal que ha fascinate lectores al longo de tote le historia del litteratura – del Vetere Testamento al novellas policiari, passante per Shakespeare e Dostoevskij. Altere characteristic fascinante es le diversitate. On trova libros de religion, violentia sexual, spiones e serial killers. Alunos se aproxima al escappismo: *Amberville*, recente successo per Tim Davys, es un historia de mysterio protagonisate integralmente per animalettos de pluche in un mundo de joculos. “Nove autores surge sempre, e les place experimentar con nove formulas”, dice Sara Kärholm. “Le genero esseva un tanto stagnate al initio del decennio, ma toto cambiava con le trilogia *Millennium*.”

Le admiration del svedeses per le novella policiari e le reflexiones que illo causa pote esser le motivo que mancava pro que le genero lassa de esser considerate litterarimente minor anque in altere pais. Il es evidente que le Academia Svedese de Scriptores de Crimine continuara ben lontan del altere academia – lo que livra le Premio Nobel de Litteratura. Ma su successo avera que le litteratura de intertenimento pote haber bon ideas e alte qualitate.

Adaptate del articulo Fãs de Stieg Larsson, calma: tem mais, per Danilo Venticinque e André Sollitto, publicate in le revista brasilian Época (numero 640, le 23 agosto 2010). Le titulos del novellas se traduceva litteralmente del titulos original svedese, ben que illos se cambiava in altere idiomas.

Verde, jalne, blau et blanc

In 1911, in le Ime Congresso Mundial de Racias, in London, le anthropologo João Baptista Lacerda ha declarate radiante: “In 2010, il non habera nigros in Brasil”. Il basta promenar pro vider quam torto ille habeva (Brasil ha 50% de nigros et mulattos, secun le censo brasilian), ma il es necesse pervader pro comprehender per que un representante del governmento brasilian era si fer in declarar que Brasil era “in le cammino del blanchimento”.

In le initio del XXme centennio, scientistas et intellectuales del mundo integre esseva seducte per un idea appellate *eugenia*. Create per le multidisciplinar Francis Galton, le parola symbolisava le credentia que le evolution human deberea esser celerate artificialmente, via selection genetic et controlo de reproduction. Pro separar le “semines bon” del “mal” et arrivar ad le “perfectionamento racial”, il habeva duo strategias: stimular le procreation inter le “aptos” (eugenia positive) et impedir lo inter le “inaptos” (eugenia negative). Le concepto de inapto imbraciava tote prejudicios: deficientes mental, epilepticos, alcoholistas, dependentes chimic, tuberculosos, syphilliticos, leprosos, cecos, surdos, disformes, prostitutas, indigentes et, como on expectava, nigros et mesticios. Ja le aptos, o sia le composition ethnic del pais, era sempre le blancos. Le actiones eugeniste variava inter infame questionarios pre-nuptial et mesmo brutal sterilisationes in massa, que ha attingite 50 mille americanos inter 1907 et 1949, et 74 mille scandinavos inter 1930 et 1960. In Germania nazi, esseva 400 mille sterilisatos et 270 mille mortos per le Stato – non contante le millones de inaptos eliminate in le campos de concentration.

In Brasil, le eugenia solmente esseva theoretic, felicemente. Ma usque cader in discredit, le eugenistas brasilian esseva multo popular et mesmo influentiava le Constitution. Create in 1918, le Societate Eugenic de San Paulo esseva le prime institution del genero in America del Sud et habeva nomines illustre inter su 140 membros. Le adhesion de figuras academic se justifica partim per le facto que eugenia era ancora confuse con sanitate public et hygiene. In le annos 1920, le appellate *racia brasilian* ha generate un debatto que ha misse le eugenistas brasilian in duo campos opposte. De un latere il habeva les qui non se importava con le mixtion de racias o mesmo videva in illo un avantage. De altere, les qui culpava le mixtura racial per tote les males brasilian. Poco ad poco, le classes de education physic ha ganiate compania de concursos exotic como *Miss Eugenia* et *Le Infante le Plus Eugenic de Brasil*, realisate in 1928 per le governmento de San Paulo. In iste ultime, 70 infantes inter 3 et 5 annos de etate passava per examines clinic et de laboratorio, reactiones sorologic et investigation familial, considerante aspectos physic, psychic et “de ascendencia”. Le vincitor esseva un pueretta blanc de capillos brun et oculos azur appellate Ademir. Ex le nomine del infante (in Brasil, Ademir es nomine masculin), il habeva plus cosas estranie: officialmente, le Stato eligeva lo que considerava esser le brasiliano ideal. In le Ime Congresso Brasilian de Eugenia, in 1929, le currente del “mixtura constructive” dava su ultime suspiro. Ab tunc, le movimento eugenic brasilian serea dominate per su faction le plus radical et influente.

Le figura central del faction extremiste del eugenistas esseva le medico Renato Kehl, fundator del Societate Eugenic de San Paulo e le major divulgator del eugenia in Brasil. Kehl ha scripte plus que 30 libros et innumere articulos defendente le causa. Quando percipava que le majoria del actiones suppostemente eugenic cercava “solmente” ameliorar le conditiones de vita del population, sin modificar lo, Kehl ha

decise de cercar su gruppo et un plataforma: in 1929, ille et su correligionarios ha create le *Bulletin de Eugenia*. Deberea esser un publication modeste, cuje mille exemplares circularea solmente inter le publico specialisate pauliste mediante sollicitation per posta. Ma, quando esseva promote ad supplemento del revista medic *Medicamenta*, le jornaletto deveniva un potente ferramento de divulgation national. Ad veces, le grande pressa republicava articulos que era scripte in le *bulletin*. Era quasi que si, hodiernemente, un microblog super eugenia esseva ligaminate per le grande sitos, multiplicante su attingimento et publico. Anque Kehl lanceava manuales con le scopo de educar le population. *Le Libro del Chef de Familia* parlava super responsabilitate del patre pro incamminar le filios de maniera ad dar le granfilios eugenic, et *Como Seliger un Bon Sposa* recommendava analysar le actitudes del familia de un juvena in cerca de comportamentos “abnormal” et recercar su ascendencia. Brevemente, iste consilios devenirea lege.

Le mulatto Machado de Assis, plus importante scriptor del Realismo brasilian, fundava le Academia Brasilian de Litteras in 1897. Le nigro Pelé, plus talentose footballista del historia del Santos FC e del selection brasilian, ganiava tres vices le Cuppa Mundial.

Le Revolution de 1930 in Brasil ha misse in le poter Getúlio Vargas, qui convocava electiones pro elaborar un Assembla de Constitution que elaborarea le Carta de 1934. Il era le opportunitate que Kehl et su sequitores besoniava pro essayar mitter lor ideas. Le proposition de un programma de sterilisation sanctionate per le Stato pro “inadequatos con grossier degenerationes” non passava, ma le lobby eugeniste ha successive includer duo clausulas importante in le nove Constitution: ante maritar se, tote brasilianos deberea passar per examines que intendeva considerar le sanitate physic et mental del fidantiatos. Altere victoria eugeniste esseva le prohibition del “concentration de immigrantes in ulle puncto del pais” – un strategia ut le si annellate blanchimento del Brasil occurreva in tote territorio. Ma le annunciate “aurora aryan” non ha radiate. Le immigrantes europeae continuava concentrante se in areas specific, sin disseminar lor genes suppostemente superior per le interior et le clausula pre-nuptial suffreva forte opposition del Ecclesia Catholic, que non admitteva regulamentation del matrimonio et procreation. In le Constitution sequente, de 1937, illo ja non constava. Finalmente, le prestigio de Kehl non resisteva ad operas como *Casa Grande et Senzala* et *Radices de Brasil*, que defendeva le mixtura racial como patrimonio national. Quando le nazis – le major eugenistas – perdeva le guerra, Kehl hebeva ja cambiate le scientia de Galton per lo de Freud: ille deveniva psychologo.

Le eugenistas brasilian sembla haber essite victimas del indolentia et debilitate que videva in le brasilianos: lor projectos non deveniva practic et lor ideas suffreva tante mutationes que se vacuava de lor sensos. Forsan per degeneration, le scientia del prejudicio non habeva successo in le tropicos.

Inviata per Gibrail W. Caon, adaptate de un articulo in le revista brasilian Superintessante (edition 265, maio 2009). Le imagines e subtitulos esseva inserte per le editor.

Le senatores espaniol potera parlar in cinque linguas ab 2011

Le senato espaniol ha approbate un reformation in su regulamento pro que tote le senatores pote utilizar in sessiones plenari qualcunque idioma official de alcun communitate autonomica espaniol. Secundo le statuto, on potera expressar se non solo in castiliano ma ancora in catalano, gallego, basco e valenciano. Pro que le senatores se comprende, on implantara un systema de traduction simultanee que attingera tote le parlamentarios per medio de un circuito interne e de phones auricular, equal que al Parlamento Europee, al Naciones Unite e al parlamentos de statos sin un lingua commun, como Belgica.

Le proposition initial esseva limitate, assi que le castiliano continua obligatori in le comissiones e ante le prime-ministro. Ultra illo, on assumeva le compromisso de non altiar le budget del camera in un momento de sever adjustamentos economic – le dispendio necessari deberea esser disviata de altere parte. Le nationalistas qui ha promote le cambio se monstra multe satisfacte, e annuncia que proponera un nove reformation pro que tote le linguas potera utilizar se sin limitationes in tote le activitates del camera.

Brasil tricampion de volleyball

Se disputava in Italia le Campionato Mundial de Volleyball. Disputate ab 1949, illo es le plus ancian competition de iste sport ancora in curso. Usque al fin del centennio, solmente un vice un equipa extraeuropee lo habeva conquistate – Statos Unite in 1986. Ab 2002, totevia, Brasil ganiava tres vices in sequentia, iste anno deroutante a Cuba 3-0 in le final in Roma. Assi, le equipa commandate per Bernardinho ganiava 15 competitiones major inter 17 disputate durante le ultime octo annos. Le mundial de iste anno esseva multo criticate per su formula illogic e plen de phases intermediari – in le secunde, alcun equipas se permitteva deroutar a fin de occupar un gruppo plus facile in le phase sequente. Le proxime edition se jocara in 2014 in Polonia.

Tamben iste mense se realisava le septime edition del *Volta Ciclística de São Paulo*, competition cyclistic passante per cinquanta-cinque citates, con un percurso total de 1088 kilometros divide in novem etapes. Lo disputava 168 athletas representante 14 equipas brasilian e 7 estranier – Argentina, Uruguay, Chile, Peru, Statos Unite, Germania e Australia. Iste anno le tour cyclistic valeva punctos pro le ranking del Americas, que definira le qualification al veniente Jocos Olympic.

Nostre geographia

Post su prime anniversario, le Almanac contabilisa 37 abonatores. Le continente american ha in total 22 abonatores, del quales 11 habita in Brasil, 5 in le restante de Sudamerica e 6 in Nordamerica. Il ha ancora 13 abonatores qui habita in Europa e 2 in Asia. Le editor demanda le auxilio del abonatores pro trovar interessatos tamben in Africa e in Oceania, de modo que on attinge tote le continentes (si vos cognoscera tamben alcuno vivente in Antarctica...).